

F.

Kronika

K 65. narozeninám PhDr. Belo Polly, CSc.

Těžko obsáhnout v tomto vzpomínkovém článku bohatou a mnohotvárnou činnost PhDr. Belo Polly, CSc., a jeho životní osudy. Připomeneme-li si však jeho životní elán a jemu vlastní temperament, nelze ani věřit, že na své životní cestě stanul již u 65. milníku (narozen 12. 4. 1917 v Humenném na východním Slovensku).



Právem hodnotíme práci dr. B. Polly na stránkách tohoto sborníku, neboť jubilant patří k průkopníkům historické archeologie na Slovensku. Těžko si lze představit tento mladý vědní obor bez jeho práce, v níž se snoubí erudice historika a bohaté zkušenosti archeologa. Oddělení historické archeologie Archeologického ústavu SAV nejprve v Košicích a od r. 1957 v Nitre je výsledkem Pollovy neúnavné organizátorské práce. Přes řadu těžkostí a překážek se mu podařilo vybudovat oddělení, které se v krátké době stalo vedoucím pracovištěm na Slovensku. Avšak ani Nitra se nestala jeho definitivním pů-

sobištěm a 1. 1. 1961 odchází do Slovenského Národního múzea v Bratislavě, aby tam znovu od samého začátku budoval historicko archeologické oddělení. Všechny své bohaté zkušenosti dal do služeb nového pracoviště, které po krátké době se rozrostlo v samostatný archeologický ústav Slovenského Národního múzea. Tam působí dr. B. Polla dodnes.

O bohaté jubilentově literární produkci, která představuje úctyhodné číslo — téměř 400 studií — není pochopitelně možno podat vyčerpávající zhodnocení. V rámci této vzpomínky se omezíme na nejdůležitější práce. Z nich třeba zvláště ocenit publikaci „Zaniknutá stredoveká osada na Spiši (Zalužany)“, vydanou v Bratislavě 1962. V této knize je zpracován první systematický výzkum zaniklé středověké osady na Slovensku a jeho vyhodnocení v citované monografii patří k základním dílům jak po stránce odborné tak i metodické. Zvláště intepretace pramenů hmotných spolu s prameny písemnými jsou dokladem náročné práce a schopnosti jubilanta oba druhy pramenů kriticky zhodnotit a zpracovat.

Výzkumná činnost dr. B. Polly je mnohotvárná. Kromě problematiky zaniklých středověkých osad sledoval rovněž opevněná sídla. Z nich nejvíce pozornosti věnoval bratislavskému a kežmarockému hradu. Výsledky několikaleťového výzkumu v Kežmaroku zpracoval v monografii „Kežmarok“ (1971). Populárně vědecké zaměření má další Pollova publikace „Hrady a kaštiele na východnom Slovensku“ (Košice 1980).

K důležitým úkolům historické archeologie patří výzkum historických jader našich měst. I na tomto úseku můžeme sledovat bohatou činnost dr. B. Polly. Výzkumy Starého Města v Banské Štiavnici, v Nitře a zejména v Bratislavě v souvislosti s výstavbou nového mostu. Tento náročný výzkum jubilant zvládl jak po stránce odborné, tak zejména technické. Výsledky tohoto výzkumu pohotově zpracoval v publikaci „Bratislava — západné suburbium“ (Košice 1979).

Všechny uvedené práce patří k základům historicko archeologické produkce na Slovensku. Obsahují bohatství archeologických pramenů, typologicky utříděných a zasazených do širšího rámce vývoje hmotné kultury jak na Slovensku, tak i s přihlédnutím k vývoji v sousedních zemích. Neméně důležitá jsou i datovací kritéria, která dávají archeologickým pramenům neobyčejně důležitou vypovídací hodnotu a oporu pro další práce.

Vedle práce vědecké třeba ocenit i Pollovu činnost v organizaci vědecké práce ať již jako vědeckého redaktora „Zborníku Slovenského Národního múzea — História“, jako výkonného redaktora *Fontes Slovenského Národního múzea — Archeológia*, či jako člena redakční rady *Vlastivedného časopisu*, členství v různých komisích např. v archeologické komisi vědeckometodické rady při Historickém a archeologickém ústavu Slovenského Národního múzea. Dále je členem vědecké rady Městského muzea v Bratislavě a členem řady vědeckých společností (archeologické, historické, numizmatické, národopisné a dalších).

Při hodnocení práce dr. B. Polly třeba zvláště vyzvednout jeho spolupráci s odborníky v českých zemích. Jeho účast na komisích, konferencích a sympozích je vždy aktivní a přispívá k rozvoji jak odborných, tak i přátelských styků. Za to vše patří dr. B. Pollovi upřímné poděkování celé obce archeologů a historiků s přáním hodně zdraví a pohody k jeho další vědecké práci.

Vladimír Nekuda

Bibliografia PhDr. Bela Pollu, CSc., za roky 1977—1982

(Do r. 1977 viz zborník Slovenského Národného múzea — História 7, 405—413 a č. 17, 283—289)

1977:

Nové obzory 17.—18. Východoslovenské vydavateľstvo pre Múzeum SSR v Prešove. 1975—1976, 447 s. Hist. čas. 25, s. 475—476 (spr.).

Frický, A.: Bardejov — kultúrne pamiatky (mestská pamiatková rezervácia), Východoslovenské vydavateľstvo, 1976 81 s + obr. príl. Hist. čas. 25, s. 474—475 (správa).

1978:

Archeologické výskumy Archeologického ústavu Slovenského národného múzea v Bratislave v roku 1977. Múzeum 22, č. 1—2, s. 159—165.

Správa o výsledkoch záchranného výskumu vo Vinnom, okr. Michalovce za rok 1977. Arch. hist. 3, s. 243—245.

Správa o výsledkoch výskumu v Košiciach-Krásnej nad Hornádom za rok 1977. Arch. hist. 3, s. 239—241.

Banská Štavnica, okres Ziar nad Hronom. In: Významné slovanské náleziská na Slovensku, Bratislava, s. 15 (ďalej Náleziská).

Bratislava. Náleziská, s. 32—39 (spoluautori A. Fiala, T. Štefanovičová, A. Vallašek).

Krásna nad Hornádom, okr. Košice. In: Náleziská, s. 112—113.

Modrany, okr. Komárno. In: Náleziská, s. 130.

Nemešany, okr. Spišská Nová Ves. In: Náleziská, s. 133.

Spišský Hrušov, okres Spišská Nová Ves. In: Náleziská, s. 193. Štrba, okres Poprad. In: Náleziská, s. 214—215.

1979:

Bratislava — Západné suburbium (Výsledky archeologického výskumu). Košice, str. 336 + obr. v texte + XLII tab. + štat. tab.

Archeologický výskum na stredovekej lokalite vo Vinnom. Hist. carp. 10, s. 177—192.

1980:

Hrady a kaštiele na východnom Slovensku. Východoslovenské vydavateľstvo Košice, str. 190 + foto + foto far. + kresby.

Archeologické nálezy z 9.—12. storočia z Krásnej nad Hornádom. Hist. carp. 11, s. 169—184.

Husiti, jiskrovci a bratrci na východnom Slovensku vo svetle archeologického bádania. Arch. hist. 5, s. 69—103 (spoluautor: M. Slivka).

Archeologický výskum v Košiciach-Krásnej nad Hornádom. AVANS 1978/1980, s. 225 až 226.

1981:

K problematike výskumu hrádok a hradov na Slovensku. Arch. hist. 6, s. 361—405 spoluautori M. Slivka a A. Vallašek).

Za PhDr. Jánom Pástorom, CSc. (16. XII. 1909—5. III. 1981) Múzeum 26, č. 2, s. 146.

Životné jubileum PhDr. Jozefa Repčáka. Hist. carp. 12, s. 394—395.

1982:

Životné jubileum Jozefa Repčáka. Vlast. čas. 31, s. 46.